

Trösklada i Hagen, Floda sn (efter 1537)

Dendrokronologisk undersökning

av Torbjörn Axelson, augusti 2010

Den 5 augusti råkade jag få syn på en bod, som senast verkar ha fungerat som "donlir" men som från början uppenbarligen varit en trösklada, av rundtimmer med kraftfulla sexkantsskallar. Den ligger tillsammans med två 1800-talsbyggnader på östra sidan om vägen till Olsängsholen, [60°29'27.1"N, 14°50'8.2"E](https://www.google.com/maps/place/60°29'27.1\). Byggnaden är numer försedd med en skenburen port, som dock lämnats så mycket öppen att det gick bra att gå in. Jag tog - i vad som skulle visa sig vara alltför stor brådska - prov ur sex välbevarade stockar i B-väggen (västra gaveln, B4-B9¹). Analysen visade till min häpnad 1834 för 5 av stockarna. Det var verkligen inte vad jag väntat mig av en sexkantknutad trösklada! Provet ur B5 hade dock vårring 1635 ytterst (om det är vankant eller inte är något osäkert). Jag beslöt mig därför att återvända för att ta ytterligare några prov, vilket jag också gjorde två dagar senare. Då upptäckte jag på den andra gaveln (stock D7) ett antal välskurna initialer och året 1668. Jag beslöt då att ta en serie prov ur stockarna i denna vägg också, nämligen: D4-D8. Jag försökte även ta ett prov ur D11, men där var virket helt uppluckrat, ganska frodvuxet (möjligen gran) och smulades sönder i borsten så att det inte gick

att pussla ihop. Virket i denna vägg är slitet, och yttersta ringarna saknas. Stockarna i hela ladnan verkar ofta ha barkats ganska slarvigt att döma av insektsspåren. Spår av skavjärn kunde inte upptäckas. Av dessa fem prov kunde bara proven ur D7 och D8 säkert dateras, men tyvärr saknar båda proven vankant. Nu visade sig emellertid yttersta årsring vara från 1535 respektive 1531. Plötsligt kandiderar byggnaden att vara den äldsta kända i hela socknen! Detta överraskande resultat fick mig att göra ännu en tur till ladnan, vilket skedde dagen därpå,

alltså 8 augusti. Jag tog nu en serie prov i den borte långväggen, C. Här finns en lucka, vars gåtspår är borrarade, vilket gör att man kan anta att den är tillkommen i efterhand. Prov tas i stockarna C5a, C6a, C7a, C8b, C9, C10, C12 och C13. Av dessa åtta prov visade sig fem ha yttersta ring från 1537

1. Jag följer uppmärksningen som gjorts i byggnaden (medsols med dörrsidan som A), trots att nedersta varvet (nästan?) inte syns över torven.

(vankant), nämligen de ur C5a, C7a, C8, C10, C13 (de övriga kunde inte säkert dateras). Först nu upptäckte jag också att prover tidigare tagits i flera stockar i denna vägg.²

Vad som framkommer av dessa dateringar är att tröskladans ursprungliga timmer fälldes vintern 1537/38, och att dess mått var den samma som nu. Att mycket av timret på västgaveln (B) bytts ut ca 1835 (stocken från 1635 kan vara återanvänd och eventuellt insatt vid samma tillfälle). Timret har inte skavts. Knutarna är rännknutar med sexkantsskalle. Luckan på

1668 K[arin] E[rs]D[otter] E[rik] JonS[on] I[ngrid?] P[ers]D[otter] (förenklat skogskors?) (?) (L?). Kan inskriften ha tillkommit i samband med ett bröllop 1668? Man kan dock inte ta för givet att alla tecknen är samtida.

norrvidan har sannolikt tagits upp i efterhand, och den ursprungliga dörren har sågats upp, så att de ursprungliga gåtspåren försvunnit. Ladan tycks också ha höjts ett antal varv, då det övre timret ser ut att vara av annan karaktär. Detta har dock inte undersökts dendrokronologiskt.

	B27						D27
	B26						D26
	B25						D25
	B24						D24
	B23						D23
	B22						D22
A22	B21 Röstmoder	planbilad		C22			D21 Röstmoder
A21	B20 planbilat			C21			D20
A20	B19			C20			D19
A19	B18			C19			D18
A18	B17			C18 annat timmer från detta varv?			D17
A17	B16			C17			D16
A16	B15			C16			D15
A15	B14			C15 Urtag för tidigare tak?			D14
A14	B13 loftbjälkar			C14 Urtag för tidigare tak?			D13
A13	B12			C13 1537			D12
A12	B11			C12 ?			D11 (annat virke?)
A11	B10			C11			D10
A10	B9 1834 (gran)			C10 1537			D9a
A9	B8 1834			C9 ?	Stock över lucköppning		D9b
A8	B7 1834			C8a	C8b 1537		D8a 1534+ (inskrift) D8b
A7	B6 1834 (gran)			C7a 1537	C7b		D7 1535+
A6	B5 1635			C6a ?	C6b		D6 ?
A5	B4 1834 (gran)			C5a 1537	C5b		D5 1536+
A4	B3			C4a	C4b		D4 ?
A3	B2			C3			D3
A2	B1 (i torven)			C2			D2
(A1)				(C1)			(D1 nertravad?)

Denna och andra dendrokronologiska studier återfinns på taxelson.se/dendro/obj/

På de följande sidorna återfinns statistiska värden för dateringarna och rådata (ringbredder)

2. Jag antar att denna trösklada därmed är identisk med den som finns förtecknad i *Dalarna 2005* under rubriken: "Borrade men ej dendrokronologiskt analyserade timmerhus i Dalarna" som "1500-tal, trösklada, Hagen, Floda". 1500-talsförmodan är härmed bekräftad.

Korrelationsvärden:

1500-talsstockarna:

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between each of 11 checked members of the collection HgnB-PISY.fil
and the rest of the checked members of that collection (excluding samples of the same stem).
Minimum overlap used when finding best match: 50

Years	Member offset to ref-----									
	Off set	Over lap	*P2Yrs	CorrC	TTest	BaPi	CorrC	TTest	BesIE	CorrC
HgnB10a	101	470	100	0,33	3,5	0,36	3,8	0,51		
HgnB11a	174	474	172	0,42	6,1	0,44	6,4	0,46	Contains 1 zero value.	
HgnB11b	82	564	81	0,58	6,4	0,59	6,5	0,59		
HgnB12a	110	468	108	0,52	6,2	0,52	6,3	0,55	Contains 1 zero value.	
HgnB14a	108	468	107	0,37	4,0	0,35	3,8	0,38		
HgnB16a	138	468	133	0,39	4,8	0,33	4,0	0,34	Contains 4 zero values.	
HgnB17a	102	468	101	0,42	4,5	0,42	4,6	0,45		
HgnB19a	100	468	99	0,40	4,3	0,43	4,6	0,47		
HgnB8a	164	469	159	0,50	7,3	0,53	7,8	0,50	Contains 4 zero values.	
HgnB8b	118	514	114	0,50	6,1	0,43	5,0	0,45	Contains 3 zero values.	
ippi*	306	464	179	0,60	10,0	0,61	10,2	0,60		

Mean corr. of first column when overlap >= 50 (11 samples): 0,46 Standard deviation intervall 0,37 - 0,54
All member offsets are at points of best match!

De yngre tallstockarna:

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between available references in HgnB-PISY.fil and
SödraDal dated to 2005 with corr >= 0,44 and with overlap >= 102
Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	Test	Over lap			
all...	0,56	11,14	276	based on 3 members		
HgnB4a	0,56	8,67	170	1663-1834	B7	
HgnB2a	0,52	6,16	105	1529-1634	B5, +1 omätt (vår)	
HgnB5a	0,44	4,92	102	1732-1834	B8	

Granstockarna:

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between available references in HgnB-PCAB.fil and
swed312 dated to 2005 with corr >= 0,45 and with overlap >= 121
Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	Test	Over lap			
all...	0,59	9,44	168	based on 3 members		
HgnB6a	0,59	7,88	121	1713-1834	B9, PCAB	
HgnB1a	0,55	8,22	155	1679-1834	B4, PCAB	
HgnB3a	0,45	6,54	168	1666-1834	B6, PCAB	

*ippi is a mean of the samples from another building in same area, see report [T. Axelson: Loftbod i Sälbuo, tidigare på Ippis gård \(Israels\) i Forsgårdet, Dendrokronologisk undersökning, 2010](#)

Rådata, ringbredder:

```
Gran:
HEADER:          46 35 38 48 49 48 57 45 40 42 27 26 31 24 19 24 33 33 34 39
Length=0        31 23 31 33 31 31 28 27 40 25 38 39 37 31 32 28 28 27 32 26
Location=Trösklada, Hagen, Floda sn, W
COUNTRY=Sweden 21 21 23 16 18 18 24 16 19 17 37 32 24 23 25 33 21 16 16 17
Elev=200m       22 11 14 16 14 14 17 15 20 22 26 19 23 14 3 16 25 23 24 24
EarthCoord=6029N1450E
Name=T. Axelson 14 15 21 16 15 16 20 24 21 22
SPECIESCODE=PCAB 18 16 19 16 24 27 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
SPECIESNAME=Picea abies
COMMENT=60°29'27"N, 14°50'8"E Younger timber from 19'th century, replacing the original 17'th cent.
HEADER:          18 16 19 16 24 27 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
Length=122
DateEnd=1834
B9, PCAB
DATA:Tree
107 130 167 160 128 129 111 137 173 158
156 151 170 172 167 151 140 175 170 171
104 116 143 135 122 139 111 102 88 125
102 90 119 109 110 117 116 130 95 127
162 142 124 93 99 88 81 80 72 96
90 69 81 61 50 60 52 49 57 64
61 52 49 49 69 66 35 49 43 45
60 54 57 60 48 56 46 29 33 40
28 27 30 39 36 34 46 44 47 38
29 40 41 45 41 39 28 25 44 35
32 38 43 53 46 66 42 26 31 33
39 47 46 58 37 47 39 38 41 27
44 34 0 0 0 0 0 0 0 0
21 18 22 14 14 32 21 19 18 19
17 21 26 17 20 13 18 15 19 26
```

Tall:
HEADER: 39 37 66 63 71 56 101 79 55 54 54 44 31 54 50 49 33 36 22 16
Length=0 63 58 65 46 69 74 49 66 70 63 14 18 0 0 0 0 0 0 0
Location=Trösklada, Hagen, Floda sn, W 81 77 106 101 81 74 82 110 95 84
COUNTRY=Sweden 76 105 88 51 70 57 85 90 69 59
Elev=200m 82 66 90 125 116 91 96 64 0 0
EarthCoord=6029N1450E
Name=T. Axelson
SPECIESCODE=PISY
SPECIESNAME=Pinus sylvestris
COMMENT=60°29'27"N, 14°50'8"E Younger
timber from 19'th century, replacing the
original 17'th cent.

HEADER: 230 186 274 228 274 230 215 182 201 225
KeyCode=HgnB16a
Length=138
DateEnd=1537
C13
DATA:Tree
191 223 128 166 136 83 91 88 58 107
112 75 67 51 58 20 41 42 44 54
80 77 68 85 91 58 42 43 37 41
25 25 23 35 34 36 26 37 29 34
23 33 20 13 8 8 7 0 0 0
0 6 13 13 9 12 8 10 10 10
7 6 8 9 8 16 11 13 14 11
7 8 9 9 19 12 9 20 18 15
18 29 26 30 27 40 50 39 26 18
29 46 36 43 28 23 20 52 43 45
53 49 59 64 29 40 48 51 41 36
28 30 31 25 25 26 14 33 33 21
25 39 34 32 33 48 28 32 0 0
25 39 34 32 33 48 28 32 0 0
23 33 20 13 8 8 7 0 0 0
23 29 53 34 44 35 32 28 22 23
20 33 21 16 22 26 22 20 39 56
49 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
DateEnd=1537

HEADER: 171 150 81 153 89 123 99 109 113 102
KeyCode=HgnB17a
Length=102
DateEnd=1537
C6a sp=68
DATA:Tree
311 288 291 231 332 232 225 169 182 152
74 71 85 90 116 149 124 100 100 132
110 77 75 55 75 82 89 96 106 92
94 83 90 105 76 81 72 77 69 64
54 49 54 49 53 45 50 57 61 62
38 49 43 21 21 25 40 34 43 48
39 44 45 45 46 40 36 29 36 30
35 49 38 46 40 34 37 34 19 27
23 29 32 35 27 38 36 26 23 31
43 33 32 24 26 29 25 25 27 28
22 21 0 0 0 0 0 0 0 0
49 45 38 55 41 48 52 34 41 42
43 55 55 22 14 10 21 19 24 39
0 0 0 0 0 22 14 5 16 21 18
29 26 22 28 40 29 25 24 33 48
42 44 35 32 40 21 20 23 21 21
33 41 38 54 40 34 28 27 42 44
42 40 48 52 48 31 29 33 51 38
31 38 41 46 62 59 43 48 36 49
54 52 48 69 66 40 57 45 54 49
22 36 42 58 58 52 39 57 47 45
66 69 49 44 0 0 0 0 0 0

HEADER: 161 116 153 75 88 107 85 111 101 63
KeyCode=HgnB18a
Length=164
DateEnd=1536
D5, brand ca 1452
DATA:Tree
171 150 81 153 89 123 99 109 113 102
71 110 96 110 99 79 79 67 60 74
72 62 58 53 74 83 79 59 60 73
78 97 105 90 58 85 93 41 35 18
35 39 54 67 63 57 64 57 47 37
37 53 40 57 53 44 32 63 46 32
49 45 38 55 41 48 52 34 41 42
43 55 55 22 14 10 21 19 24 39
0 0 0 0 0 22 14 5 16 21 18
29 26 22 28 40 29 25 24 33 48
42 44 35 32 40 21 20 23 21 21
33 41 38 54 40 34 28 27 42 44
42 40 48 52 48 31 29 33 51 38
31 38 41 46 62 59 43 48 36 49
54 52 48 69 66 40 57 45 54 49
22 36 42 58 58 52 39 57 47 45
66 69 49 44 0 0 0 0 0 0

HEADER: 161 116 153 75 88 107 85 111 101 63
KeyCode=HgnB19a
Length=100
DateEnd=1537
C7a
DATA:Tree
242 243 188 230 167 184 146 127 91 84
105 106 132 100 103 78 77 70 68 78
70 68 62 63 72 64 63 66 53 53
63 62 62 48 62 64 53 58 49 41
42 41 71 37 41 43 44 52 49 56
56 52 45 55 71 61 44 58 36 52
45 49 42 44 44 48 36 54 52 66
63 68 70 83 115 118 72 67 60 77
67 77 55 61 58 46 36 53 69 64
51 42 57 41 45 52 75 72 62 67
39 35 38 40 33 34 24 33 0 0

HEADER: 82 72 157 195 202 176 178 136 186 161
KeyCode=HgnB20a
Length=75
DateEnd=1537
C9 (första hela över luckan)
DATA:Tree
82 72 157 195 202 176 178 136 186 161
179 187 176 178 178 137 67 66 87 139
124 131 136 121 105 113 129 130 155 153
164 141 129 107 92 117 89 107 95 93
89 73 82 87 78 99 105 89 85 105
143 102 102 95 108 115 123 109 135 114
97 115 116 99 93 71 82 106 97 102
127 102 87 87 84 0 0 0 0 0

HEADER: 69 54 72 57 39 54 43 69 49 83
KeyCode=HgnB21a
Length=110
DateEnd=1537
C8b, sp=58
DATA:Tree
96 56 44 37 47 53 0 0 0 0
69 54 72 57 39 54 43 69 49 83
67 53 54 44 68 62 59 52 70 65
40 56 68 57 60 40 38 55 42 53
72 74 63 71 54 28 46 36 37 48
46 44 41 46 56 49 36 36 31 39
33 42 53 52 66 69 61 66 76 65
77 81 54 49 48 34 30 43 18 33
52 85 97 101 84 48 77 105 103 115
118 146 125 94 65 58 104 103 138 115
199 214 244 204 150 127 95 135 125 86
79 107 120 95 118 99 64 89 106 75
46 60 47 56 37 38 57 50 44 52
51 43 48 54 51 49 47 66 62 78
80 55 0 0 0 0 0 0 0 0

HEADER: 69 54 72 57 39 54 43 69 49 83
KeyCode=HgnB22a
Length=142
DateEnd=1834
C12 sp=57
DATA:Tree
76 90 121 114 115 124 90 86 81 92
69 54 72 57 39 54 43 69 49 83
67 53 54 44 68 62 59 52 70 65
40 56 68 57 60 40 38 55 42 53
72 74 63 71 54 28 46 36 37 48
46 44 41 46 56 49 36 36 31 39
33 42 53 52 66 69 61 66 76 65
77 81 54 49 48 34 30 43 18 33
52 85 97 101 84 48 77 105 103 115
118 146 125 94 65 58 104 103 138 115
199 214 244 204 150 127 95 135 125 86
79 107 120 95 118 99 64 89 106 75
46 60 47 56 37 38 57 50 44 52
51 43 48 54 51 49 47 66 62 78
80 55 0 0 0 0 0 0 0 0

HEADER: 69 54 72 57 39 54 43 69 49 83
KeyCode=HgnB23a
Length=142
DateEnd=1834
C10, sp=64
DATA:Tree
59 56 54 51 43 29 31 26 20 36
40 78 94 80 72 89 66 43 25 28
25 29 33 38 33 16 6 17 17 19
19 30 26 26 22 13 14 11 13 25
19 16 12 9 6 7 6 8
0 13 12 17 33 36 70 46 47 54

HEADER: 8 8
KeyCode=HgnB24a
Length=102
DateEnd=1537
C10, sp=64
DATA:Tree
59 56 54 51 43 29 31 26 20 36
40 78 94 80 72 89 66 43 25 28
25 29 33 38 33 16 6 17 17 19
19 30 26 26 22 13 14 11 13 25
19 16 12 9 6 7 6 8
0 13 12 17 33 36 70 46 47 54

HEADER: 8 8
KeyCode=HgnB25a
Length=102
DateEnd=1537
C10, sp=64
DATA:Tree
59 56 54 51 43 29 31 26 20 36
40 78 94 80 72 89 66 43 25 28
25 29 33 38 33 16 6 17 17 19
19 30 26 26 22 13 14 11 13 25
19 16 12 9 6 7 6 8
0 13 12 17 33 36 70 46 47 54

```

DateEnd=
C6a, +ofullst,
DATA:Tree
290 318 214 237 172 206 222 221 173 182 110 137 111 130 123 116 109 110 155 103
148 138 103 139 140 102 120 105 102 80 121 117 100 128 133 114 98 123 90 71 HEADER:
58 68 69 74 77 79 102 85 98 85 59 70 57 57 77 70 72 69 57 57 KeyCode=HgnB9a
75 69 83 71 65 61 62 74 82 66 62 69 52 60 63 47 73 77 64 46 Length=91
81 66 76 74 67 63 58 78 83 71 63 72 54 76 34 42 53 44 45 32 DateEnd=
65 52 72 69 66 52 75 48 70 61 41 46 34 30 31 35 38 35 31 33 D6
77 55 54 58 31 43 43 40 44 40 48 40 56 55 29 25 24 28 19 23 DATA:Tree
57 53 54 56 76 71 61 73 100 23 193 199 237 190 233 257 199 179 223 174
27 42 72 75 85 71 80 66 52 53 HEADER:
49 42 31 29 29 24 23 26 31 25 KeyCode=HgnB7b 145 153 179 122 138 136 121 123 119 161
21 18 0 0 0 0 0 0 0 0 Length=69 133 151 107 116 78 143 152 132 123 100
DateEnd= 71 86 68 82 66 69 73 96 91 74
HEADER: DATA:Tree
KeyCode=HgnB7a 353 194 245 256 263 206 223 236 225 215 81 76 69 75 66 90 70 89 43 55
Length=90 240 219 193 154 172 180 73 40 72 84 63 56 56 39 48 64 56 37 43 50
DateEnd= 88 119 105 123 125 120 136 134 137 105 30 39 28 19 23 33 36 25 25 23
D4 (yta skadad?) 108 98 83 85 75 81 84 132 92 106 29 0 0 0 0 0 0 0 0 0

```